

Komisija za zdravstveno in socialno varstvo

24. 02. 2025

ZAPISNIK

4. Dopisne seje komisije za zdravstveno in socialno varstvo, od 21. 02. 2025 do 24. 02. 2025

Dnevni red

1. Oblikovanje pripomb in stališč na predlog novele ZDOsk-1B, ki je v javni obravnavi do vključno 24. 02. 2025

AD1

Uskladili smo naslednje besedilo pripomb:

Stališča in predlogi ZDUS k Predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dolgotrajni oskrbi (EVA 2025-2720-0006) – javna razprava do 24. 2. 2025

Spremembe ZDOSK-1 temeljijo na predlogih podanih v javni razpravi, ki je trajala do 18. 10. 2024 in sicer na predlog sprememb zakona z oznako VG ZDOsk1. Nekaj predlogov iz te javne razprave je bilo vključenih v Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dolgotrajni oskrbi (ZDOsk-1A), ki je bil sprejet 19. 12. 2024 (Uradni list RS, št.112/24), večina pa je obravnavana v sedanjem predlogu sprememb zakona, ki je v javni razpravi do 24. 2. 2025 (ZDOsk-1B).

Večina predlogov se tokrat nanaša na zagotovitev jasnejših pravnih podlag ter tehničnih podrobnosti za izvajane Zakona o dolgotrajni oskrbi, kar je dobrodošel prispevek v izogib nekaterim problemom pri izvajanju zakona.

V nadaljevanju podajamo predloge in dopolnitve k posameznim členom Predloga sprememb.

K 7. členu

Izredna uskladitev cen enot storitev DO - Drugi odstavek tega člena napotuje na »ta pravilnik«. Predlagamo, da se navede za kateri pravilnik gre!

K 14. členu

Predlagamo črtanje prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena

Obrazložitev: ta člen je prepолоvil število ur usposabljanja oskrbovalca družinskega člana in sicer osnovno usposabljanje znižuje iz 30 na 15 ur, obnovitveno pa iz 20 na 10 ur. S tem se bo pomembno znižala usposobljenost oskrbovalcev družinskega člana in s tem tudi kakovost njihovih storitev. S črtanjem drugega odstavka 30. člena veljavnega zakona ne bo več uzakonjeno, da mora biti najmanj 60 odstotkov vseh ur usposabljanja na terenu na domu uporabnika oziroma oskrbovalca družinskega člana, s konkretnimi predstavitvami zagotavljanja oskrbe in individualnimi konzultacijami glede na potrebe uporabnika in oskrbovalca družinskega člana. Dvomimo, da bo tako usposabljanje dalo zahtevane rezultate, zato predlagamo, da se ohrani dikcija v veljavnem zakonu. Soglašamo, da bo teoretično usposabljanje izvajala Socialna zbornica Slovenije, menimo

pa, da bi usposabljanje na terenu morali ohraniti vsaj v minimalnem obsegu dveh ur pri vseh uporabnikih in ne le pri tistih, ki bodo upravičeni do storitev za krepitev in ohranjanje samostojnosti.

K 15. členu v povezavi s 43. členom

Sofinanciranje e-oskrbe

Menimo, da je določilo glede višine sofinanciranja e oskrbe, ko primerjamo zneske med obema členoma, splošni javnosti nerazumljivo, oziroma ni jasno - zakaj sta zneska različna.

Drugi odstavek 15. člena določa mesečno financiranje v višini **0,8 EUR dnevno** (prej 25 EUR mesečno),

43. člen pa določa mesečno financiranje v višini **1 EUR na dan** (prej 31 EUR mesečno) in sicer do 31. decembra 2027 (128. člen veljavnega ZDOsk-1).

Nadalje se znesek sofinanciranja e-oskrbe usklajuje z rastjo življenjskih potrebščin.

Nižji znesek sofinanciranja pomeni seveda višje doplačilo uporabnika, kar pri nizkih pokojninah ni zanemarljivo.

Menimo tudi, da je potrebno odpraviti zaračunavanje DDV za storitev e-oskrba. V razvitih državah je storitev e-oskrba oproščena plačila DDV. E-oskrba v RS ni opredeljena kot socialnovarstvena storitev, zato se DDV zaračunava, posledično je doplačilo uporabnikov višje.

Ni jasno, kako bo potekala prevedba tistih uporabnikov, ki so v zadnjih dveh letih že prejeli storitve e-oskrbe. Postopek bi moral biti enostaven, ker starejše vsaka sprememba moti in potem raje storitve ne koristijo in želijo aparat vrniti ponudniku, kljub temu, da so od njega življenjsko odvisni.

K 20. členu

Predlagamo naslednje redakcijske spremembe:

V tretjem odstavku se v drugem stavku pred piko doda besedilo, ki se glasi:

»ali z izvajalcem DO v instituciji, če lahko izvajalec DO v instituciji nudi uporabniku pravice iz 32. člena«

V petem odstavku se drugi stavek spremeni tako, da se glasi:

»V primeru denarnega prejemka sklene za čas trajanja nadomestne oskrbe osebni načrt s koordinatorjem DO, s katerim ima sklenjen osebni načrt za izvajanje pravice do oskrbovalca družinskega člana.«

K 21. členu

Ne soglašamo z ukinitvijo ponovne ocene upravičenosti po uradni dolžnosti vsakih pet let od izdaje odločbe. To je varovalka pri delovanju sistema, saj se zaradi človeških napak lahko primeri, da je pri ocenjevanju prišlo prvotno do nepravilnosti. S tem je sistemsko omogočeno, da se morebitne napake odpravijo, kar prispeva k cilju enakopravne obravnave upravičencev do DO.

Nov 28.a člen

Skladno s pismom o nameri MSP, da se še pred 1. 7. 2025 določi plačevanje prispevkov upokojencev za DO na enak način kot to velja za prispevke za zavarovanje za primer bolezni in poškodb izven dela, kjer je zavezanec ZPIZ, predlagamo nov člen, ki glasi:

28.a člen

V 55. členu se črta tretji odstavek tega člena.

Obrazložitev:

Zahtevamo, da se v ZDOsk-1 spremeni določilo, da upokojenci plačujejo prispevek 1 % iz neto pokojnin, ki stopi v veljavo 1. julija 2025, saj bodo upokojenci v neenakopravnem položaju z ostalimi plačniki, ki odvajajo prispevek iz BOD kar običajno ne pomeni znižanja neto plač zaposlenih. Menimo, da je ta določba za upokojence protiustavna.

Vsi prispevki za socialno varnost v Sloveniji se plačujejo iz bruto plač in iz bruto nadomestil plače (3. člen Zakona o prispevkih za socialno varnost (ZPSV)). Višina odmerjenih pokojnin temelji namreč na sistemu neto plač, pri delodajalcih in delojemalcih pa se prispevki plačujejo iz bruto zneskov in povečanja prispevnih stopenj praviloma ne pomenijo znižanja neto plač.

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju natančno določa kriterije za izračun neto pokojnin, **ki jih je možno znižati le za odmerni odstotek od neto pokojninske osnove (30. in 37. člen ZPIZ-2), tako, da določilo o plačevanju prispevka za DO iz neto pokojnin pomeni bistven poseg v slovenski pokojninski sistem.** Upokojenci bi bili v primerjavi z delavci v neenakopravnem položaju, saj se nov prispevek pri delavcih običajno ne odrazi v znižanju plač. **Zahtevamo, da se ta določba zakona spremeni še pred začetkom zbiranja prispevkov za obvezno zavarovanje za DO, ki se prične s 1. julijem 2025 (137. člen ZDOsk-1) in sicer tako, da prispevek za obvezno zavarovanje do DO za upokojence plača ZPIZ, tako kot za obvezno zdravstveno zavarovanje.** Pokojnine se s tem ne bi znižale.

Zahtevo utemeljujemo tudi s tem, da upokojenci prispevamo sredstva v državni proračun preko sistema dohodnine. Po podatkih Finančnega urada so bili v letu 2022 zavezanci za dohodnino vsi upokojenci z mesečno pokojnino v višini 1.324 EUR in več. Dohodnina pa je prihodek državnega proračuna (3. člen Zakona o dohodnini (ZDoh-2)).

Neglede na to, da je zavarovanje za DO javno in obvezno, morajo upokojenci sami plačati že strošek nastanitve in prehrane pri izvajalcu DO v instituciji, ker to ni pravica iz DO, kar bodo glede na nizke pokojnine v naši državi zmogli le redki, zato je prispevek 1% iz neto pokojnin še bolj diskriminatoren.

K 45. členu

Predlagamo, da se skladno s prakso v nekaterih razvitih državah, upokojencem, ki opravljajo delo oskrbovalca družinskega člana, za ta čas izplačevanje pokojnine ne ustavi, oziroma v primeru polovičnega obsega dela ne zniža za 50%. Upokojenci, ki so še sposobni za delo, rešujejo velik problem pomanjkanja kadra za delo oskrbovalcev, saj je to delo težko, v družbi neugledno in slabo plačano, zato ni interesa na trgu dela.

Posebej poudarjamo, da pokojnina ni socialna dajatev temveč zaslužena pravica iz minulega dela posameznika! S tem se upokojencem, ki bodo postali oskrbovalci po tem zakonu, odvzema že ustavno in zakonsko pridobljena pravica do izplačila pokojnine v polni višini. Plačilo opravljanja dela oskrbovalca pa je dodaten angažma upokojenca, ki bo od tega zneska tako ali tako plačeval prispevke.

Istočasno pa upokojencem, pri takih pokojninah kot jih imamo, nalaga nove in višje že obstoječe prispevke. Hkrati bi moral biti obvezni prispevek za DO odštet od naše osebno izračunane obveznosti plačila dohodnine, kar pa verjetno ne bo glede na dosedanjo prakso obveščanja ...in spet bomo upokojenci v neenakopravnem položaju z zaposlenimi.

Sklepi:

1. Potrjujemo usklajen tekst pripomb
2. Pripombe v okviru javne razprave ZDUS pošlje glavni pisarni MSP 24. 02. 2025
3. Vodstvu ZDUS predlagamo, da pripombe pošlje tudi poslanskim skupinam in PZDUjem oziroma po mreži ZDUS.

Glasovalo je 7 članov. Vsi trije sklepi so bili izglasovani s 7 glasovi ZA

mag. Rosvita Svenšek
Predsednica komisije